

TWENTSE POST

MAANDBLAD VOOR TWENTE

HET LANDSCHAP - DE STRUCTUUR
DE NATUUR - DE MENSEN - HET
LEVEN - DE CULTUUR - DE VOLK-
TAAL - DE GESCHIEDENIS - DE GE-
BRUIKEN - DE STREEKBELANGEN
DE ALGEMENE ONTWIKKELING

Wrnd. Hfd. Red. J. W. M. Gigengack

NR. 3 MRT. 1963 2^E JRG.

Uit de inhoud

- Gedenksteen meester
[G. B. Vloedveld: pag. 1
- Van der Aa's hoes: pag. 2, 3, 5
- Bijdrage in de moeder-
[spraak pag. 7
- Uit de historie van
[Tubbergen: pag. 11
- Van «hoes» tot
[«huis» Hengelo: pag. 13

Redaktie en Administr. TWENTSE POST
(waarin opgenomen tijdschrift Twenteland)
Beekstr. 5¹ Hengelo (O.) Tel. 17987
Bank: De Twentsche Bank N.V. Hengelo
Postrekening: 820018 t.n.v. Twentse Post
Abonnements-prijs f 3.60 per jaargang
Losse nummers 35 cent per exemplaar
Advertentie-tarieven op aanvraag. Gehele of gedeeltelijke
overname van artikelen enz. zonder toestemming van de Uit-
geefster verboden. Alle publicaties blijven eigendom v.d. Uitg.

Initiatief van vrienden van de moderspraak

Gedenksteen voor meester Vloedveld

Vrienden van de moderspraak, leden van diverse Twentse verenigingen (onder andere de Twentse Schrieverskring, Ver. Stad en Ambt Almelo, Ver. Oudheidkamer Twente), zijn voornemens om in de geboorteplaats van meester G. B. Vloedveld, de centrale figuur in een halve eeuw streektaalschrijverij, een eenvoudige gedenksteen te laten plaatsen. De onlangs overleden architect Jan Jans had mede zitting in de daartoe gevormde werkgroep waarvan deel uitmaken de heren J. Vredenberg Haaksbergen (voorz. Twentse Schrieverskring), H. J. S Habes Almelo (voorz. Ver. Stad en Ambt Almelo), J. W. M. Gigengack en G. A. ten Holt Hengelo. In het comité van aanbeveling namen zitting de heren dr. G. J. M. Bartelink Oldenzaal, Toon Borghoes Oldenzaal, J. G. Buijvoets Borne (lid Culturele Raad voor Overijssel; dir. Streekcentrum en Volkshogeschool het Witte Huis, Borne), H. ten Cate Almelo, fabrikant (voorz. Overijssels Landschap), D. Jordaan JGH zn Haaksbergen, fabrikant (voorz. Ver. Oudheidkamer Twente), mr. B. H. A. M. Plegt, Oldenzaal (Hfd. Red. Twentsche Courant) en mr. dr. J. W. Schneider Delden.

De vrienden zijn van mening dat meester Vloedveld, die in woord en geschrift streed voor het behoud en de zuiverheid van de moder-

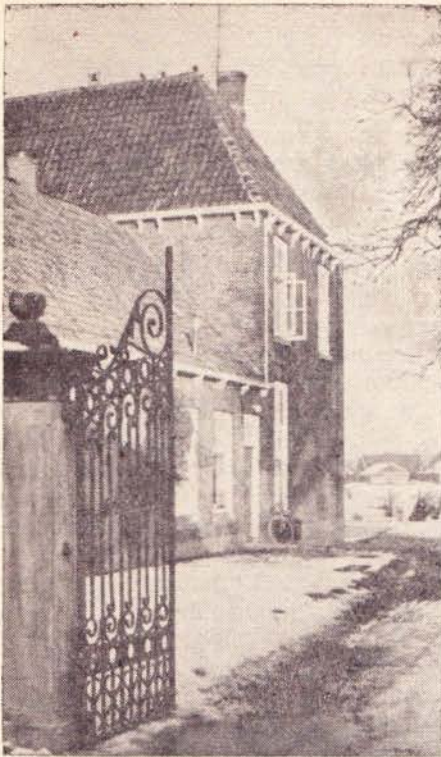

spraak - niet als 'n oratorisch geweldenaar eerder sprekend van uit 'n zekere be-dee-sheid, ter zake echter even helderen duidelijk als principiel en onver-

zettelijk - een gedenksteen in alle opzichten meer dan verdiend heeft en dat deze steen - in overeenstemming met de persoon van Vloedveld - zo eenvoudig mogelijk gehouden dient te worden.

die voor vele jaren zijn geestes-stempel heeft gedrukt op de Twentse Schrieverskring, voor altoos een hoogst belangrijke schakel tussen het oude Twente met zijn klassieke streektaal en 't hedendaagse Twente dat zijn eigen taal tot aan de bronnen op het platteland beïnvloed en bedreigd ziet door de algemene landstaal. In een eeuw-helft, welke het gezicht van Twente zo radicaal veranderde - ook ten goede - heeft Vloedveld als schrijver niet alleen een documenterende arbeid verricht welke van onschatbare betekenis zal blijven, maar er tevens toe bijgedragen, dat men in alle rangen en standen steeds meer inziet welk een schoon cultuurbezit Twente heeft in haar eigen spraake.

Omtrent de plaats waar de gedenksteen zal worden ingemetseld, staat nog niets vast. Een zeer geschikte omgeving zou de buurt van de Krommendiek te Almelo zijn. Wij denken hier met name aan het Van der Aa's huis, dat blijkens een nog niet eerder gepubliceerde schets van meester Vloedveld (zie volgende pagina's) een grote plaats innam in diens kinderjaren en jeugdherrinringen. Zoals gezegd is hieromtrent echter nog niets met zekerheid bekend.

Van der Ao's hoes

meester
G. B. Vloedveld
Almelo

Van der Ao's hoes was 't vuur-naamste hoes in 'n Krommendiek. Eerst was 't 'n boerenhoes wes, met ne oopkamer. Dit boerenhoes is, zoo as oop nen steen baowen 'n nienduur te leazen steet, in 1790 verni'jd; vuur dat jaor mut er dus ook a 'n boerenspil staon hebben. Later, in 1840, is an de oostkante der 'n vuurhoes van twee verdeepingen tegen anbouwd, 'n heel deftig en groot vuurhoes, woe nen heerschop 't wa met doon kon.

In dat jaor zint ook de iepen pot't, dee langs 'n Krommendiek stunnen en in mienen jongenstied a dikke beum wadden, in de kroonen woevan de eksters geern eere onabeln van nussen bouwen. Tusken 'n achtergevel van 't boerenhoes en 'n vunsten iep ha'j ne dikke muur van ongeveer twee meter hooge, woe wi'j as vente geern oopklummen, en ne iezerne poorte, dee nog hooger was, mer nooit slötten wödden.

An de aowerkante van 'n Krommendiek stunnen nen steenen kapberg, woe vaarken en hoonder hoezen, en ne onwieze steenen schuur, woe in de vurige eeuw de peerkeupers oet Holland eere peer stallen, as ze wier met ne koppel kirren oet Polen, of Litauwen oop 't hoes an wollen; zukke schuren ha'j ook bi'j de Kroon en De Mooie Vrouw, schuren, zoo aj ze mer zeeln in Twente zeet, met

muren, dee wa vijf, zes meter hooge wadden. Tusken kapbaarg en schuur was nen grooten hoonderloop, dao hebt de jonge Kromdieker keerls ees 'n maol 'n pa buizerds in vungen.

Ik zee dee groote roofvogels nog as raozend hen en wier vleegeen duur den hoonderloop, mer woe of

't met dee deers is of eloop, kan 'k mi'j nich meer herinneren.

In dit hoes wonnen de familie van der Ao. Vuur 't chemisch bleeken oop kwam, stun bi'j 't hoes ne bleekeri'j. In de Franske tied en dao nao bleeken Mans van der Ao 't good, dat em de Almelse fabriqeurs brachen; het water van de Loolee dee kot langs 't hoes leup (en nog lop) was zoo helder, as de Hezinger bronnen. 'n Groot deel van de bleekweiden lag an de andere kant van de bekke. Ne brugge mut er neet wes hebben wa nen dam van tekbuske, woe 't water duur hen kon stroomen; a'j aower dee tákkebuske planken lean, ko'j aower de Lee kommen. Het suzen wa 'n luk, mer gevaor was ter neet bi'j. In 't naojaor as de schippers oet 't Vreezenven en 'n Krommendiek met eere schuten törf oet 't Graowenven en 'n Supelpluus nao Zenderen en Boorne brachen, mos 'n gat in 'n dam wödden maakt.

Dow 't chemisch bleeken oopkwam, kon 't natuurbleeken neet meer voothoaln. 't Bleekhoes wödden ofbrökken. Van desteeene leut van de Ao 'n blok van zes arbeiderswoningen bouwen kot bi'j de Kroon. Dee kregen den naam „de Keet”; 'n pa jaor eelen hebt ze dee huze „onbewoonbaar” verklaord en van de been smetten.

Dow 't met 't bleeken was ofloopen, mos 't alleenig van de boerderij kommen. In dee bedrieven was Meteewes Becking - zien volkshoes stun te Almelo an de Grootestraot, in de buurt van 't tegenwoorige postkantoor - oop Van der Ao's hoes kummen. Ik denke, datte met de leste Van der Ao's dochter trouwd is, of datte 't spil as nao-laotenschap kregen hef; in dat geval isse neet oop 't hoes trouwd, mer wasse familie van Mans van der Ao. (Ik mut dao toch ees nao-vraage aower doon bi'j oole Kromdieker). M. Becking he'k nog effen kend. Hee mut kot nao 1890 störvan wèèn. Ik zee em nog: nen deftigen meneer met nen langen boord. Nao oole Kromdiekers mi'j wal ees verteld hebt, mutte 'n groot man wes hebben met de graof (v. Rechteren Limpurg Almelo) en völ verkeerd hebben met de groote heeren in de Societeit.

In mienen jongen tied heuren „de Bleeken” (vroggere bleekweiden) an Van den Elst, wethoolder van Ambt Almelo; now hef „de water-Lesker” dao ne boeri'je. Zee neumt em zoo, umdat hee in de eerste jaoren nog al eens in 't water zat, want vuur 't Waterschap den Twentschen waterwolf temmen, vleugen „de Bleeken” der bi'j elken vlood onder. Oop 't moment heurt nog ongeveer twintig bunder bi'j Van der Ao's hoes.

M. Becking har twee zöns en zes dochters. 'n Ooldsten zön hedden Jozep. Hee kreeg verkeerung met de maagd van ziene ooln en is ter ook met trouwd. Jozep kreeg ne boeri'j oop 'n Kiekebelt in Wiern. 'n Stuk of wat van ziene zöns zint 'n groten plas aower gaon, 'n eenen hef nen farm, 'n andern is annemmer in de V. S. Den tweeden zön, (van M. B.) Gerard, is oop 't hoes bleeven en as löslopenden gezal störvan. Van de dochters is eene, Femie, trouwd in Ensche; Wiesken gung in 't klooster bi'j de Carmelitessen in Zenne, de andere veer bleewen in hoes en stunnen in 'n Krommendiek bekend as Beckings juffers. De leste van de acht kinder, Marie, was 93 jaor, dow ze störf (kot nao 'n tweeden wereldoorlog).

De aarven - Beckink hebt de boel laoten zoo as ze was. 't Hoes wödden bewoond duur 'n stuk of wat gezinnen en kwam na in verval.

Lesker hef ter zien expeditiebedrief in. 'n Pa jaor èleen zint de hooge iepen um höwwen.

Dow ik zonnen jongen was, wonden Gerrad met ziene veer zusters oop 't hoes. Zee hadden nen knech en ne maagd. 's Zundaags veuren ze in ne mooie koetse nao de St. Georgiuskaark. Zee wadden aait te laat. Zoo tegen 't lèzen van 't Ewengellie leupen ze duur 'n grooten gank nao eere bank vuur in de kaark. Nao de kaark gungen de juffers nen zet tieds oop viziet bi'j Hol, of de dames Slits, en Gerrad koffen bi'j Van der Ao nen grooten buul segaren en bleef dan drie kotten dree langen in 'n winkel staon kuiern met de gaonde en kommende man. Um 'n uur of twee veuren ze wier nao 'n Krommendiek.

Gerrad stappen wörkeldaangs um 'n uur of half elwen oop de fietse en reed nao 't kantoor van ten Bruggenkaote, den tabakskarver. Ik denke, dat hee dao bi'j de zaak in zat. Hee heul de beuke bi'j. 's Aowends gunge nao Vredendrecht (café Centraal) hen katen en drunk dao bi'j zien börrerlken. De leu in 'n Krommendiek mochn um geern lien. Enkeln hadden 't geeld van um; zee vergatten durentied de rente te betalen.

Ook har Gerrad ne boeri'j in Haalbige. Den boer betalen nog dezölfde pacht as 100 jaor èleen en asse 's jaors kwam betalen, dan harre vaak zoo völ onkosten as tegen-rekking, dat meneer Beckink nog geld too mos geewen! Dao wödden misbroek maakt van ziene goodheid.

In de vakansie kwammen de jongs van zien zuster oet Ensche aait lozeeren. Mien breur Bennad en ikke wadden dan kammeraod met eer. 's Zundaags maken wi'j met meneer Becking 'n rietoertje in de koetse, of 'n fietstochjen, meestieds nao Tubbige. Wi'j lèèn dan an bi'j 't draankhoes (van Derksen, meen ik) en dan gung 't an 't biljarten. Wi'j, jongs, drunken limonade, en Gerrad nöm 'n stuk of wat börrerlkes. Aw dan nao 't hoes hen veuren, of fietzen, haw aait völ wil en Gerrad was 't pleezeerigste van almaol. Hee was ook muzikaal, spöllen oop de piano, ne okarino, ne concertina-asse met dit instrument oop mooie zomeraowende gangs was, leupe vuur 't vuurhoes oop en daal oop de maot van de muziek, en wi'j der

Het van der Ao's hoes bestaat uit een boerderij welke in 1790 werd vernieuwd (gedeeltelijk te zien op de foto in de linker bovenhoek van nevenstaande pagina) en een herenhuis (foto boven). Op nog geen 100 m. afstand van dit complex bevond zich de boerderij waar meester Vloedveld werd geboren.

Vijftig meter voorbij het van der Ao's hoes zal de Sluiversveldsingel de Krommendijk bereiken. Vanaf het punt van samenkomst tot aan de Ootm.straat - tussen de Krommendijk en de Loolee - zou een groenstrook moeten komen met het van der Ao's hoes als pronkstuk.

achter an! Ook harre ne grammofoon, dee dowtieds (1900) nog heel beteun wadden.

De Beckinks hadden tienden oop roggeland in Reutum. In 'n Sunt Jaopik mos de knech - Hennik - ze halen en wi'j veuren met. Dat was ne reize! 's Morgens vot en 's aowends pas wier in hoes. Bi'j Halfweg in Fleringen lèè Hennik aait an, de peere kregen te vretten en te zoepen, en Hennik nöm ook 'n spier, mer wi'j kwammen der neet an te pas. Hennik kon 't ook neet zoo breed laoten hangen, as meneer Beckink! Non, honger of dös leen wi'j neet, wi'j hadden jao 't neudige met nömmen.

De jongs oet Ensche wadden heel kunnig bi'j ons in hoes. Zee zèèn net zoo good as wi'j tegen mien moor: „Doo mi'j ne brugge.” Wi'j gungen hen visken in de Loolee, of hen aol stooten nao 't Witte Ven, en a'w dan met nen puut vol wier kwammen, gung de maagd an 't karmejakken, dat ze al dee aol 't vel ofstreupen mos. ▶

Hotel Haarhuis Zenderen

In 't herte van Twente

almelo

STURKA

kleere
haalt ze
veur kleen en groot
biej

Jan Buddingh

MARKTSTR. 34

Fa. H. E. Rhebergen & zn.
Dames- en Herensalon

Parfumerie- en Toiletartikelen
Marktplein 18 tel. 4381

BOERENLEENBANK

Almelo

verzorgt alle bankzaken
Oranjestr. 2, Tel. 3528 - Bijkant.: Acaciapl. Tel. 6028

Olympia

Tel- en Schrijfmachines

G. H. v. d. VEEN

ALMELO. Tel. 2666
HENGELO. Nieuwstr. 38. Tel. 3159

◆ **Hermann Rempelman** ◆

Opgericht 1899

GROTESTR. 61 - Tel 3276

Corsetspecialzaak
Corsetten, Tricotages, Kousen
Atelier voor maatwerk

In vroger dage daansen de leu op
de dell' 'n veertoer. Weer vól later
'n zeuvenspoonk. Rechtovoort foxtrot,
wals en cha cha cha in nejmoode
daansscholen:

Ans en Wim POLMAN

Ootmarsumsestraat 26 - Tel. 4880

Jan Pezie SINDS 1873

ALMELO

Voor betere **Heren- en Juniorskleding**

Veur MEUBELS en allens, wat
er zo bieij komp kieken, naar:

TOON a.d. **Tuinstraat**

Tel. 3880

FOTO ROOS SINDS 1905

foto-service

Bornsestraat 26, Tel. 2563

Het Twentse Serviezenhuis

Heeringa & Co

Grotestr. 79, ALMELO
Nieuwstr. 36 Hengelo

Wedgwood, Spode,
Royal - Copenhagen

drogisterij - parfumerie

PRÜMERS

Bornsestraat 72 - Tel. 5650

Het huis voor geschenken

WELLER naaimachines
AGGENBACH breimachines
ALMELO Grotestraat 154

Nutspaarbank
UW bank

Hoofdkantoor Almelo
WIERDENSESTRAAT 22

Bijkantoren te Almelo, Wierden,
Vriezenveen, Rijssen, Nijverdal en
Coevorden

HOTEL-CAFÉ-RESTAURANT

de Mooie Vrouw

(TEVENS BENZINE-STATION)

Een van de oudste zaken in Twente
OOTMARSUMSESTRAAT 488 - ALMELO

Landhuis' Grafisch Bedrijf
de drukker voor de tukker

■ VEEVOEDER
■ KUNSTMEST EN
■ LANDBOUW-
[BENODIGDHEDEN
in de beste kwaliteiten !!!

Door grote omzet
lage prijzen bij: **A.B.T.B.**
ALMELO

Coöperatie

De Landbouwcoöperatie

is een bolwerk ter beveiliging
ter verdediging
ter bevordering
van de economische belangen
van de vrije zelfstandige onder-
nemers in de landbouw te weten
de Boeren.

COöP. LANDBOUWERS-
BANK EN HANDELSVER.

CHEMISCH REINIGEN

VAKWERK DAN

Tempo

Speciale behandeling Si ro-set-kleding,
Terlenka, Dralon. In één dag klaar!

TEMPO, Rohofstr. 2, Tel. 4354

Bier en Limonade

Chocomel, Wijnen

H. TEESELINK

Groothandel in bier, limonade enz
GROTESTR. 140 a. ALMELO

Eis
perse

TWENTSE WASMACHINE

telef. CENTRALE 4550

BORNERBROEKSESTR. 28 a

Oudheidkundige vondsten

HENGELO In een oud beekbed, nabij het gebouw van gemeentewerken aan de Deldenerstraat werd onlangs een stuk been gevonden afkomstig van een hertegewei en door mensenhanden tot een bijlvormig werktuig bijgewerkt. Even onder de „rozenkrans” (het betreft hier het onderste deel van een edelhert) was het gewei rechtstandig afgekapt. In het dikste einde bevindt zich een gat terwijl het andere einde van het stuk vrij regelmatig bekapt is, zodanig dat een snijdend gedeelte ontstond. De vondst van Hengelo, welke deskundigen aan een hak of schaar van een primitieve ploeg doet denken en waarvan de ouderdom nog niet is vastgesteld, wordt bewaard in het Natuurhistorisch Museum te Enschede.

DENEKAMP Tijdens het graven van funderingssleuven voor zijn toekomstig huis op „de Klokkenberg” vond de heer B. Schiphorst (wonende aan het kanaal Almelo Nordhorn, Gem. Denekamp) een prachtige stenen bijl van porfier. 27 cm. lang en op de breedste plaats 9 cm. Samen met enkele andere voorwerpen: twee krabbetjes, een mesje van vuursteen en aardewerk, aangetroffen op de zelfde vindplaats, stond de heer Schiphorst zijn vondst af aan het museum Natura Docet te Denekamp.

(VERVOLG VAN PAGINA 3)

Van der Ao's hoes

'n Ooldsten van de jongs hedden Hendrik. Den kon na good leeren. Oop 'n maol gung ik nao de school in 'n Diek, want ik stedeern vuur onderwiezer; 't zal plm. 1900 hebben wes, ik was dow 14 jaor. Bij 'n Ollies (non 'n Sunt Jozeffbouw) kwam mi'j Beckinks koetse in de meute. 'n Vorem (Hennik) heul stil, juffer Jehanna deu 't raemken lös en wenken mi'j. Zee vertöl mi'j, dat Hendrik störven was. 't Was mi'j net, of ik duur de grond gung....

* *
*

Culturele Raad voor Overijssel

IN SPELEN OP ONZE EIGEN INBRENG

Kunnen wij ons ten aanzien van de totstandkoming van de culturele Raad voor Overijssel vooralsnog tevreden stellen met de compromisformule in de statuten, dat de leden „moeten kunnen worden geacht zoveel mogelijk het culturele organisatieleven te vertegenwoordigen” (geen enkele organisatie mag een vertegenwoordiger aanwijzen; de benoeming geschiedt op voordracht van het algemeen bestuur door Ge-deputeerde Staten), allermintst zijn wij er mee ingenomen dat er van de zijde der culturele organisaties in Overijssel geen enkele invloed aangewend kan worden ten aanzien van de samenstelling der diverse secties. Deze belemmering stelt ons dit maal voor het feit dat als heemkundige voor Twente iemand werd aange-trokken die - zowel ten aanzien van het gestelde gezichtspunt der deskundigheid als wat betreft de nauwe relaties met het culturele organisatieleven - nu niet bepaald de geëigende figuur is op deze post. Daar komt nog bij dat deze «heemkundige» reeds deel uitmaakt van de literaire sectie van de Culturele Raad, waardoor ten onrechte de indruk wordt gewekt dat Twente gebrek heeft aan capabele krachten. Had men in deze aangelegenheid zijn licht bijvoorbeeld eens opgestoken bij de Stichting Twents Jaarboek, waarin zogoed als alle culturele verenigingen van Twente zijn vertegenwoordigd of bij de Vereniging Oudheidkamer Twente, welke eveneens kan bogen op een ruime Twentse vertegenwoordiging, dan had men een zwakke keus als deze niet behoeven te maken.

Om te blijven bij „algemeen georiënteerde figuren” waarvan een op 16 jan. 1963 gedateerd „Overzicht van de samenstelling en de activiteiten van de Culturele Raad voor Overijssel” spreekt, denken wij hier bijvoorbeeld aan een deskundige kracht als de heer A. Buter, van wiens hand in de laatste tien jaren een reeks knappe bijdragen verschenen over diverse historische en volkskundige facetten van onze streek; (wij noemen met name: „Aan de grens van het land van aleer”, „In

De «Culturele Raad voor Overijssel» (gevestigd Stationsweg 5 te Zwolle) is voortgekomen uit de betrekkelijk kort na de oorlog opgerichte «Stichting Overijssel voor sociaal en cultureel werk», het z.g. Opbouworgaan, dat functioneerde als een gewestelijke koepel van samenwerking tussen provinciaal en regionaal werkzame organisaties op sociaal en cultureel gebied en de provinciale overheid. In deze Stichting lag het zwaartepunt volledig op het sociale werk. Ondanks dat in deze stichting een afzonderlijke sectie voor cultuur werkzaam was, kon al hetgeen met culturele vraagstukken samenhang niet voldoende tot een zelfstandige, eigen vrije ontplooiing komen. Derhalve werd in de stichting een speciale commissie benoemd, de z.g. Statuscommissie, om de oprichting van een Culturele Raad voor te bereiden. Deze Statuscommissie, welke voor het eerst in maart '58 bijeenkwam, nam als beginsel een niet al te zeer aan organisaties en overheid gebonden culturele raad. Intussen was zich ook in bovengenoemd opbouworgaan een structurele reorganisatie aan het voltrekken, zodat dit orgaan duidelijk het karakter kreeg van een sociaal onderzoekings- en begeleidingsinstituut. Het oude orgaan werd «De Stichting Overijssel». Daarnaast en geheel los daarvan werd in het leven geroepen de in 1961 geïnstalleerde «Culturele Raad voor Overijssel».

en om het Iemenschoer”, „Volk en Land van Twente; de volksgebruiken het hele jaar rond”, alsmede textiel-historische studies zoals „'n Stoom van Goor”, „'n Nuttig man” e.a.). Maar ook andere personen, die in de ambtelijke sfeer als zodanig niet reeds werkzaam zijn - wij denken bijvoorbeeld aan de heren D. Jordaan JGHzn, B. H. A. te Lintelo, dr. G. J. M. Bartelink e.a. - hebben op streekhistorisch en of volkskundig gebied hun sporen in het culturele leven van Twente gedrukt, terwijl zij daarnaast in open contact staan met de op dit terrein werkzame organisaties. Het gaat ons hier niet om de personen maar om een doorstroming vanuit deze sectie naar de levende gemeenschappen in Twente. De zelfde gemeenschappen voor wie het Jaarboek Twente blijkens de nog jonge cijfers in een algemene behoefte voorziet. Iets, wat helaas niet van het

hengelo

Ruischer en Hartgers

Veur elektrische apparaten

Radio en Televisie

Drienerstraat 4 - Tel. 4878 - Hengel

Het beste adres voor:

**GEDISTILLEERD, WIJN, BIER,
LIKEUR, LIMONADE**

Fa. Jac. Krabbenbos
Molenstraat 18

**Top-SLAGERIJEN
Olde Olthof**

De boterham,
belegd met onze **WORST**, vliegt er in!
Weemenstr. 24 Twakkelerweg 60

BEHANG EN VERF

Fa. Wed. J. Walhof

Beekstr. 29 Hengelo

**Automobiel-
bedrijf**

J. WARMINK

Hengelo Ov.

Ziet onze nieuwste
Austin-modellen

Opgericht 1845 Opgericht 1845

Fa. H. van Wezel

Expeditie- en Transport-
bedrijf

HENGELO (O.)

„Wiej veurt van allens”

Tel. 3650

Tel. 3650

AHREND

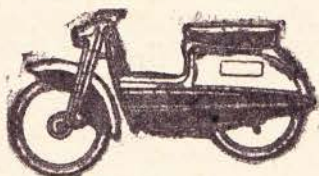
Telgenflat Hengelo Tel. 7266
voor: Lichtdrukken, Foto-
copieën, bestekken.

Meubelen — Tapijten
Gordijnen — Bedden

Morsinkhof

ENSCHDESESTR. 16

KAPTEIN - TYPHOON
PONETTE BROMFIETSEN

D. TEESINK

LANGELERMAATWEG 152

Voor: radio, televisie, haarden,
kachels, wasmach. en stofzuigers

«NADORP»

Deldenerstraat 47, Tel. 2680

Kuipers

kleedt U

steeds beter dan best

HENGELO - TELGEN 21

Biej **Bookhandel
Broekhuis**

hebt ze „MANS KAPBAARG”

van G. B. VLOEDBELD

‘t Beste humoristische boek in ‘t Twents!

Elke beschadiging

aan Uw auto
wordt door ons onzichtbaar
hersteld. Wij zijn **SPECIAAL**
ingericht voor:

- Uitdeuken
- Las- en
- Auto-Spuitwerk

J.B. SCHUMANN EN ZN.
HENGELO (O) TEL. 3797

Veur de
hele
börgeriej

Reef

de beste
stomeriej

KRABENBOSWEG 142. TEL. 3888
INGANG ALEIDASTRAAT 2

Timmerfabriek

Hannink

Hengelo (O.) — Tel. 3701

Levering van:

kozijnen, ramen, deuren, trappen
enz. voor utiliteits- en woningbouw

U kiest toch ook

Willems

voor Uw auto, scooter,
bromfiets of rijwiel ?

Ook ruim gesorteerd in onderdelen

Langestr. 21 Tel. 3438

Diverse plaatsen

Broederij

Dubbelink

Borne

Tel. 346

Het adres voor alle rassen
kuikens en jonge hennen.

Cöop. Aan- en Verkoopvereniging

Deurningen

Tel. 05402—201

Veevoeder, Meststoffen
Brandstoffen, Zaaigoed
Pootgoed, Div. artikelen

Alle veevoerders onder CLO-contrôle

VERVOLG VAN VORIGE TEKSTPAGINA

Overijssels Jaarboek gezegd kan worden. De chef van het kabinet van de Commissaris der Koningin in onze provincie is van mening dat dit Overijssels Jaarboek zal verdwijnen indien de Culturele Raad het niet overneemt. Vreemd doet in dit verband aan de opmerking van een functionaris van de Schoonheidscommissie van het Genootschap het Oversticht: „Te concurreren met het Jaarboek Twente is niet moeilijk, want de typografische verzorging is zeer slecht”. Belangrijker dan de informatie welke typografische maatstaven hier dan wel zijn aangelegd is de vraag of het woord concurrentie ons hier met wantrouwen moet vervullen.

Een Overijssels Jaarboek dat geen voldoende afnemers heeft (blijkbaar ontbreekt een Overijsselse conceptie) met subsidie kustmatig op de been houden om er mee te concurreren tegen een Twents Jaarboek dat zijn bestaansmogelijkheden heeft gevonden in de levende gemeenschappen zelf, waardoor het Jaarboek Twente tevens zijn bestaansrecht verwierf, zou een misgreep zijn.

Om een gezond klimaat te behouden is het van het grootste belang dat de Culturele Raad voor Overijssel inspeelt op onze eigen inbreng.

Twents toneelstuk in de moderspraak

Zaterdag 2 maart vond in de grote zaal van hotel Centraal te Haaksbergen de premiere plaats van het door de Hengeloër Maupi Staudt geschreven Twentse toneelstuk „Jan-Willem”; (de aanvankelijke titel „Crisjan” - zie ons nummer van september '62 - werd op verzoek van nabestaanden gewijzigd).

De foto toont het aangrijpende moment waarop de café-houder Jan-Willem (G. J. Wissink) zich verzoent met zijn enige zoon Jan (H. Leugemors), die hij verdacht van gelddiefstal uit de buffetta.

De amateur-auteur, die met dit geslaagde stuk debuteerde, heeft rond de hoofdpersoon tal van dorpsstypen in een aannemelijk en bijna historisch geheel bijeen gebracht.

De toneelvereniging „Tot Steun in de Strijd” bracht het stuk op overtuigende wijze voor het voetlicht.

Aantrekkelijke expositie in het Bussemakershuis „Zo was Boorn vroeger”

Circa 1250 personen bezochten de tentoonstelling „Zo was Boorn vroeger”, welke van 25 tot en met 31 maart in het Bussemakershuis aan de Ennekerdijk in Borne te zien was en die vrijdag de 24ste officieel door burgemeester drs. J. W. J. M. van Bommel geopend werd. Het initiatief tot deze expositie, welke ingericht werd onder deskundig toezicht van drs. A. L. Hulshoff, werd genomen door het comité „Vrienden van het Bussemakershuis” waarvan de heer G. J. H. Dijkhuis voorzitter is.

Van de zes Bisschoppelijke hoven in Twente, welke de domeingoeederen verenigden, bevond zich er ook een in Borne. Er behoorden toe de erven Wissink, Boltscher (later Boltscher), Wordiclaer (Workeler), Broyll (Broel), Beerninck, Odinck, Arekink (Arkink), Morsell, Wijldijck (Willic), Werensinck (Wensink), Goedekens, Saelkinck, Wennige, Hesselink en Enteler. In 1825, lang nadat de bisschoppen (in 1528) afstand deden van hun wereldlijke macht, werd een contract gesloten tussen de Administratie van de Domeinen en de hofmeijers van de voormalige hofhorige erven over afkoop der rechten. De hof te Borne ging in 1828 in eigendom over aan de vroegere hofmeijer voor de som van f 8500.

Nog steeds is de Hof van Borne een prachtig erve, sinds 1850 eigendom van de familie Rientjes. Helaas ging het archief uit die tijd groten-deels verloren. Twee kadastrale kaarten, resp. uit 1626 en 1628, zijn nog overgebleven en waren op de tentoonstelling te bezichtigen.

Lag het aanvankelijk in de bedoeling ook oude voorwerpen te exposeren, de hoeveelheid foto's, prentbriefkaarten, etsen, tekeningen en andere afbeeldingen was zo groot, dat men zich tot deze zaken heeft moeten beperken.

Bij de opzet van de tentoonstelling heeft

men de wijkindeling volgens oude kadasterkaarten zo nauwkeurig mogelijk gevolgd. „Zo was Boorn vroeger” gaf mede daardoor een duidelijk en overzichtelijk beeld van het Borne in voorbije tijden

In Boorn was vroeger één van de 7 „hoven” van Twente. De hofmeijer har de zorg voor 't innen van de pacht en mos vuur de belangen van 'n landheer opkomen. Iej zollen in oenze tied zeggen reentmeester. Oender

G. J. ten Voorde

**den Hof
too
Boorn**

'nBoornsen hofmeijer beheurn 'n 15 „horige” eerven. Per ceentsgewieze was het getal „horige” eerven in Boorn 't grootste van heel Twente.

Den Hof in Boorn is a oold. Hoo oold precies, dat weet gneen. Snuif zeg, dat het mugelik is, dat al in 1206 'n Hof is oawernommen duur

bisschop Dirk van der Aare van 't klooster Ruinen. Oet dee allerooldste tied van 'n Hof is nig völ bekeend. In 1612 kôm 'n Hof in eerfpacht an Adriaan Ripperda en dissen verhuurden 'n Hof an Lambert Hofmeijer.

Lambert Hofmeijer was trouwd met „sijn huisvrouw” Marie. Lambert leut nen zôn noa: Lubbert. Hee wör hofmeijer en wiej treft 'm vuur 't eerste an in 1641 en Lambert, zien vaar, vuur 't leste in 1631. Lubbert trouwde en 't huwelijck wör zëegn'd met 3 kiender: Geertken, Berentken en Fenneken. Geertken Hofmeijer trouwde in 1649 met Herman Helmigh en zee kreeg'n 2 zôns: Berend en Gerrit. De ooldste zôn, Berend, tekent in 1684 als „Berend Helmigh, hofmeijer van den Huize Borne. Diss'n Berend Helmigh trouwde met Geesken Beer, van 't Reest, in Weersel. Ze kreeg'n 6 kiender en 'n ooldsten zôn: Hermannus Helmigh, volgde zien vaar as hofmeijer op. Hee trouwde 1730 met Anna Walborg Teeders. Het deupbook van de parochie Boorn vermeldt de namen van 11 kiender. Eer 4e kiend, ne dochter, Anna Walburgis, is volgens het trouwbook van de Boornse parochie in 1766 trouwd met Georg Lucas Eenhuys, nen zôn van Lucas Eenhuys en Anna Catharina, oet de buurtschap Listerop.

Georg Lucas Eenhuys wör hofmeyer van Boorn. Dissen Georg Lucas was het, den in

**Tubbergen
met Vasse
en
Hezingen**

Rustige, bosrijke omgeving

Eenvoudige en gemoedelijke bevolking

Lage pensioenprijzen en lage belastingen

Inlichtingen V.V.V. Tubbergen

Zeker is saver - drink
„De Monnik” jenever!

Distilleerderij **Oldenzaal**

Het adres voor **haantjes**
en natuurlijk ook andere
lekkere hapjes is:

Café - Rest.
GROBBE
Markt 15, Tel. 2550

GROBBE
SNACKBAR
Boterstr. 35, Tel. 3245
OLDENZAAL

Accuraat rectoringbedrijf

tricoloreren · drymasteren · verven

Ootm.str. 47-49 Tel 2091

TELGENKAMP'S
zaadhandel

Het adres voor tuin-, bloem-
en landbouwzaden, bestr.midd.

Molenstraat 6, telefoon 1258

ERRES **PHILIPS**
TELEVISIE

Ben Lansink

Deurningerstr. 6 Tel. 2981

Woninginrichting

Kistemaker

Oldenzaal

EEN KLASSE BETER ...

A'j 'n bezoek brengt an Ollenzel ...
breng iej vanzölmsprekkend ok 'n be-
zoek an lunchroom en ijsbuffet

Davina

(op de Markt)

bloembakken

(in diverse afmetingen)

Oldenzaalse Bouwmaterialen-
handel N.V.

oldenzaal

de zaak met meer

dan 50 toonkamers

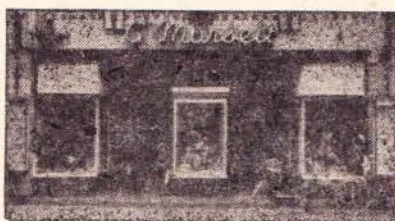
Voor
een deskundig uitgewerkte

C.V.-installatie

E. HEIDEMANN & Zn

Boterstraat 15 Tel. 2077

OLDENZAAL

De zaak
waar U altijd slaagt

„Doe 't zelf”
met onze Gereedschappen
en U bent veel voordeliger uit!

fa. Groensmit

de grootste sortering, de laagste prijzen
Boterstr. 1, Tel. 2484, Oldenzaal

Foto's könt nich kieken

(Mer oonze foto's möj bekieken)

fotohandel

't Kiekeske

Grammofoonplaten

OLDENZAAL

BLOEIENDE INDUSTRIESTAD,
heerlijk gelegen aan de voet van de
Tankenberg. Omgeving rijk aan natuur-
schoon.

- * ST.PLECHELMUS-BASILIEK, bijna duizend jaar oude Oudheidkamer.
- * Karakteristiek stadscentrum. Volop gelegenheid voor sportbeoefening.
- * Overdekte bad- en zweminrichting.
- * PRIMA HOTELS en PENSIONS

Stalen ramen van

OTTENHOF

bint óf !!

op den Koem 33

Ollenzel

Hoveling
v/h Oosterholt-Wiegerink

FORT-SCHOENEN: nog altijd de beste
kinder-jongenschoenen met 1/2 jaar garantie.

aardgas

de BRANDSTOF uit eigen
TWENTSE BODEM is

voordeliger

Gemeentebedrijven

Burg. Wallerstraat 3

Meubelen
Tapijten
Bedden
Linoleum
Colovynyl-
tegels

Voor spuitwerk aan Uw auto

ALBERT KIP

HEINKEL

SPARTA

ANTOON HUTTEN

veur nij spul en reparasie

DENEKAMPERSTR. 71 TEL. 2863

PUCH BERINI ZONDAPP

(VERVOLG VAN PAGINA 7)

1785 'n deel van 'n Noordkoamp, an de Het-tumerweg, an de roomse parochie in erf-pacht gaf, vuur 'n bouw van de eerste room-se keerk en pastoriej noa de reformatie, tieg'n f. 12.— per joar. De toestemming hiertoo hare nog giew'n, meer dow 't beschreev'n mos wodd'n, was 'n hofmeijer steurv'n en teek'n non ziene vrouw A. W. Helmigh wed. van G. L. Eenhuys. Het echtpaar kreeg 7 kiender, woarvan 'n ooldsten zön Antonie Lucas Plechelmus, geboor'n 2 januari 1770, naor 't lik steurv'n is, want op 10 februari 1774 wordt wier nen zön Antonie Lucas Plechelmus deupt.

Dissen A, L, P. Eenhuys wör hofmeijer dow zien vaar was steurven. Hee trouwde met Wilhelmina Gelink, op 1 februari 1802. Het huwelijk wör zeeg'nd met 4 kiender, 3 jongs en 1 wicht. De zöns Lucas Albertus (geboor'n 27 jan. 1803) en Albertus Laurentius (geboor'n 22 jan. 1805) bleev'n beide ongetrouwd en hebt eer hele leev'n op 'n Hof in Boorn woend. Lucas Albertus wör hofmeijer en het was ook 'n lesten hofmeijer. Hee was ook nog ontvanger van de marke Hettum. 'n Hof in Boorn heul in 1828 op te bestoan en wör eegendom van 'n lest'n hofmeijer vuur de pries van f. 8.500.—

'n Deerde zön wör priester en störf as pas-toor van Appingedam. De enigste dochter van Antonie L. P. Eenhuys en Wilhelmina Gelink, Johanna Henrica, trouwde met A. Rientjes oet Ootmösken. Nen zön van eer Bernardus Hermannus, later trouwd met Maria Johanna Reuvekamp oet Mastenbrook, wör eigenaar van het mooie eerve. Het eerve besteet nog en kan nog aajt tot een van de mooist'n oet de umgiewing rekkend word'n. Non zui'j allichte vroag'n: is d'r oet dee lange riego van joar'n van 't bestoan van 'n Boornsen Hof nog völ bekeend? Jammer genug is dat nig zo! De 2 ongetrouwde heren Eenhuys schient aajt nig effen good met mekaar oawerweg te hebb'n köönd. Der mut mongs strubeleriej ween wes tusken dee twee. Leu, dee zich vuur zukke oole dinge nog wal 's drokmaakt, hoowt nich te zeuken noar oole stukke van 'n Boornsen Hof, want dee bint er nig meer.

Miene vuuroolders hebt eenkele geslachten loank oender de hofmeyer woend en later oender Rientjes. En een van de leste heren Eenhuys was 's 'n moal bij mien grootvader kömm'n en har tiegen 'm zeg: „Graads, wiej hebt all'ns verbroand en non de bron van de onrös vot is, hoppe wiej, da'w de leste joar'n vree majt hebben". Wee weet, hoovöl stukke van grote historische weerde doar dow verbroand zint. Mien grootvaar had 't wa zeen en in 't hoes zeg: „Wat bij 'n hofmeyer gebuurt dat weet ik nig, meer 'n eenen heujkoorf vol pepieren noa 'n oandren wordt verbroand".

- Denekamp -

om zijn natuurschoon, zijn beziens-waardigheden, waaronder een natuur-historisch museum, en zijn goede hotel-accomodatie, zeer bekend als

VACANTIEOORD

biedt tevens gunstige gelegenheid voor
INDUSTRIEVESTIGING

Voordelig terrein, ruime arbeidsmarkt, bevolking
volkomen industrie-minded. Inl. bij het Gem.huis.

Lezing J. W. M. Gigengack voor Humanistische Jeugd Bond Enschede

Op Palmzondag hield de heer J. W. M. Gigengack (foto midden) ten huize van de inmiddels in Spanje vertoevende kunstschilder Riemko Holtrop te Delden voor leden van de Humanistische Jeugd Bond Enschede een lezing over Twentse volksliteratuur.

Ongeschreven volksliteratuur van Twente kostbaar kultuurbezit

In de ongeschreven volksliteratuur van onze streek - spreker dacht hier aan de Twentse spreekwoorden en gezegden - ontmoeten we een harmonisch evenwicht van geestelijke en stoffelijke waarden en als het ware een homogeen bepaald ideaal, waarheen de verschillende activiteiten van de landelijke gemeenschap blijken samen te streven. Dit valt des te meer op nu dit homogene streven in deze tijd dikwijls heeft plaats gemaakt voor partiële heilstrevingen, die zich niet verbinden in een ideaal. Men streeft naar welstand, veiligheid, vermaak, met uitsluiting van metafysische begrippen. Het cultuurbezit dat onze streek heeft in de ongeschreven volksliteratuur is daarentegen in wezen metafysische gericht, waardoor op de achtergrond het prachtige evenwicht tussen stoffelijke en geestelijke waarden kon ontstaan dat ons telkens opnieuw frappeert; een evenwicht dat in deze rationalistische tijd dikwijls ver te zoeken is. En welk een rijkdom aan eenvoudige, echt menselijke gedachten demonstreert zich hier. Uit het arsenaal, dat op dit gebied onuitputtelijk schijnt te zijn, gaf spreker enkele voorbeelden.

Als de smorre pruttelt :

- Het rök in hoes as op Paoskedag in 'n hemel.

- Mennigeen hoolt van 'n kot gebed en nen langen metwos

Kindertal:

- Gif God jongs, Hee gif ook boksen (maar: Völle deerns en grote goorns maakt nen boer aarm. De boer heeft liever dat „de stork" hem er een „an de batse" brengt, d.i.

een jongen, die met de schop kan werken. Hij beklagt echter de man, die „gen kind of kuken hef" ook degene die maar één kind hebben: Nen ennigen zön en ne Maondagsmaon gaot zeeln good. „Eén kind: gen kind, twee kinder: spölkinder, drie kinder: völ kinder.

- Jonge wichter bidt oop 'n leewsten vuur 't speegel (en gaot gern mooi gekleed um 't oge van de jongs te trekken: „Wee 'n veugelken zoch, wil der ook gern 'n mooi veerken an hebben).

- Iej kunt onze leewen Heer allens anvertrouwen, mer gen dreug heui.

- Een jongen die een goede pastoor wil worden moet „ziene schäöpkes kennen tot 'n lesten boksenknoop."

Wat God gif is good, wat de moder gif is better", zea de jong, dow har de kreaaj em oop de botterbrugge sch..."

Materialist:

- Hee is ter een van 't hondengeleuwe".

- Onze leewen Heer weet allens, behalve wat in de wos zit.

- Allo, Siep, wiej gaot vot, de pastoor stek oons de gek an, zea de scheper tegen zien schaophond, doo preaken heerom van „de Goede Herder".

- As 't oop de pastoor reagent, dan dröppelt 't oop de köster.

De ongeschreven volksliteratuur getuigt meermalen van een fris beeldend vermogen en een schalkse humor:

- Hee störf op de stie in de bokse. ♦

DIVERSE PLAATSEN

J. A. Lesscher & Zn.

SAASVELD - TELEFOON 238
Smederij en Reparatieinrichting - Expeditie

Handel in landbouwwerktuigen, melk-
machines, tractoren, bromfietsen enz.

COOP. ZUIVELFABRIEK

**De Eendracht
ROSSUM**

Het beste adres voor alle zuivelprodukten

Waarom ze bij

«De Eendracht»

IN TUBBIGE

de botter, kees, pap en yoghurt haalt?

Umdat de produkten van
De Eendracht goed bevaalt

C.L.V. LANDBOUWERSBELANG

Haaksbergen

C.L.O.-mengvoeders

Ruwvoeders

Brandstoffen

BOERENLEENBANK

Albergen

De SPAARBANK voor stad en land
Maak gebruik van lopende rekeningen
Alle inlichtingen aan de bank

DENKT BIJ HET OPLOSSEN
VAN UW PROBLEMEN

RUIMTEVERWARMING
OOK AAN AARDGAS

Gem. Energiebedr. Rijssen

Wee rekken kan geet naar
zölfbediening

'PARAAT

Glanerbrug: bij TET-bushalte
In 'n lunchroom kôj lekker etten en dreenken

Bookweite is 'n lekker en ge-
zoond etten, as pannekooke
of niejmoods as vlokken. Nemt
mel of Billy Quick bookweiten-
vlokken van de Grutter oet
Boorn

Erven ten Cate
BORNE

**Kopen bij de Spar
Is sparen bij de koop**

BOERENLEENBANK

Eubbergen

De spaarbank voor iedereen

Voor een kwaliteitshorloge:

G. HOFLAND

Mr. Horloger - DENEKAMP

Machinefabriek veur Möllenbouw

J. Kleinbussink & Zoon

Duivenlaan 28-32 - Apeldoorn - Telefoon (0 6760) 12886

Machines en apparaten veur maalteriejen, veevoorfabrieken en silo's.

Seend 1899 nen naam met nen bekenden klaank (ook veur Tukkers).

enschede

Fijnhout- en Triplexhandel

Fa. W. LANGE

Spelbergsweg 37, Tel. 4538

levert: Fijnhout, Triplex, Hard- en
zachtbaord, Vlas- en spaanplaat enz.

Voor betere schoenen Rommelaar

VAN LOENSHOF 31

VEILIG en COMFORTABEL

TOURINGCARBEDRIJF

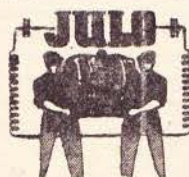
M. ZINGER

Emmastraat 91 Enschede Tel. 4827

FOTO-FILMBEDRIJ Van Loenshof 10
Tel. 5271

Filiaal:
Oliemolen-
singel 37
Tel. 6118

Motor defect?

naar **JULO**

direct !!!

Pyrrmontstraat 15 - 19
ENSCHDE

Voor herenkleding
het beste bij **Besters**

Van Loenshof 12, Enschede

de „Twentse Post“

staat voortdurend op de bres voor de belangen
van de kultuur in deze streken

en „CO-OP OOST“

staat voortdurend op de bres voor de belangen
van de consument. Ook voor Uw belangen en
die van Uw gezin

„Co-op Oost“

met vestigingen in geheel Twente
en in de Gelderse Achterhoek.

Kruidenierswaren - vlees - brood - banket - textiel - schoenen - kleding - brandstoffen - huish.art. enz

TWENTSE ZEGSWIJZEN

(VERVOLG VAN PAGINA 9)

- 'n Meisje met rood haar heeft „de verkerde pannen op het dak.“
- Eenen de voes vuur 'n kop metten: iemand bedreigen.
- De jong rok al achter de meaks an: op vrijersvoeten gaan.
- As ne koo bolt, mut ze ook weten te staon: wie uitdaagt...
- Hee is oopjongd in de heedknöpkes: in armoede opgegroeid.
- Hee kon de brugge nich begapen: boterham te dik.
- Hee wus zik nich te baargen van zeerte: geen raad weten van pijn.

In de ongeschreven volksliteratuur van Twente bezitten wij een kostbaar cultuurbezit, een rijk woorden-arsenaal en een open boek over evenwichtige menselijke verhoudingen en blijmoedige levensaanvaarding.

Spreker zei in dit jeugdige humanistische gezelschap, dat toch mede betreurt dat het „dienstbegrip“ bij velen ontworteld is, graag te benadrukken dat niet alleen Godsdienst, maar ook dienst jegens de medemens onmisbaar is voor ware cultuur.

Cultuur toch houdt een streven in, niet gericht op het ideaal van de enkeling maar op dat van de gemeenschap.

(VERSLAG EN FOTO: W. v. OOSTROM)

FA. J. A. J. Strengers & Zn Haaksbergen - Tel. 297 en 201

bronbemaling, grondboringen,
watervoorziening, sanitaire in-
stallaties, loodgietersbedrijf.

Jassies directeur van Deventer Schouwburg

De algemene vergadering van aandeelhouders van de N.V. Deventer Schouwburg te Deventer heeft in de vacature, ontstaan door het verleende eervol ontslag op verzoek van de huidige directrice mevrouw R. Krooshof-Boonstra, met ingang van 1 sept. 1963 tot directeur van de N.V. Deventer Schouwburg benoemd de Twentenaar K. Jassies, thans directeur van de N.V. Twentse Schouwburg te Enschede.

WIST U...

dat de **Gemeente Wierden** waartoe behoren de dorpen Wierden en Enter alsmede de buurtschappen Hooge Hexel, Notter, Zuna, Rectum, Ypelo en Enterbroek, zeer veel van haar echt Twense sfeer heeft weten te bewaren.

Mogen wij U eens tot een bezoek uitnodigen? Het Gemeente-bestuur.

Uit de historie van Tubbergen

GRENSGESCHIL

Met het bewaren der markegrenzen had men vroeger over het algemeen weinig moeite. Alleen tussen de marken Tubbergen en Vasse waren in verloop van tijd moeilijkheden gerezen, die echter tijdens een Holtink (markevergadering) op bevredigende wijze werden opgelost. Tussen beide marken lag het Westerveld, dat aan Vasse toekwam, maar het dorp Tubbergen, dat indertijd in de marke van die naam ontstaan was, bezat geen gemene grond voor algemeen gebruik terwijl het hieraan wel behoefte had, bijv. voor weide mest- en brandstofwinning. Vasse was er niet van gediend dat dorpslui uit Tubbergen zonder daartoe gerechtigd te zijn op 'het Westerveld kwamen plaggen steken en er hun koeien en schapen lieten lopen. Men bouwde in de grensstreek een huis, het Schouwhuis genoemd, waarvan de bewoner als grenswachter toezicht zou houden. Het bleek geen afdoende maatregel te zijn, want onenigheden en twisten waren aan de orde van de dag, zo zelfs, dat de naam Westerveld de bijnaam Raozeveld ¹⁾ verwierf vanwege het „raozen“ (kijven en vechten). Om zich tegen het loslopende Tubbergse vee te beschermen gingen de bewoners van de Vasser grensstreek de grenzen der Vasser markegronden gestadig ten eigen bate uitbreiden, zodat er ten lange laatste een onhoudbare toestand was ontstaan. Op een Holtink zou eindelijk de zaak beslist worden. Verschillenden voerden het woord. De Markerichter stelde voor de gewone maatregelen te treffen, n.l. een grensschouw houden en inlijken, optrekken en uitgooien, wat te ver was gezet. Een tweede speker sloot zich hierbij aan en zei dat er nodig nieuwe laakstenen gezet moesten worden enz. Dan stelt opeens een derde voor, om het Westerveld onderling te verdelen, zodat dan het algemeen in privaat bezit zou overgaan. Het voorstel werd met meerderheid van stemmen aangenomen, zodat de Tubbergers voortaan wegbleven en die van Vasse het Westerveld ten ei-

gen voordele min of meer kultureerden.

¹⁾ Zij hierbij nog aangetekend, dat volgens een veronstelling van pastoor Geerdink de bekende Roosevelt's uit de V.S. van N. Amerika hun „volkhoes“ op het Raozeveld zouden hebben gehad.

Gem. Tubbergen: 15.000ste

Met de geboorte van René Albertus Bernardus Weersink, zoon van H. J. F. Weersink en M. A. Weersink-Braakhuis (thans woonachtig Erve Braok-Jens; Kleine Bronnen van Hezingen) boekte de gem. Tubbergen deze maand haar 15.000ste inwoner.

Het Esdorp Tubbergen

In de 14e eeuw wordt voor het eerst melding gemaakt van de Hof te Tubbergen, de latere Eeshof. Volgens Geerdink kreeg het dorp tussen 1200 en 1300 een openbare Kapel, die o.m. in 1336 door bisschop Johan van Diest begiftigd wordt. Kerkelijk behoorde Tubbergen tot Ootmarsum, waarvan het eerst in 1576 gescheiden werd.

De Hof was in 1355 eigendom van Floris van Tubbergen, maar ging in 1411 over aan Hendrik van Eschede, die een goed bezat bij Gorssel en mogelijk aan de van Tubbergens verwant was. Van hem kreeg het huis de naam Eschede of Eeshof. Oorspronkelijk zou het Kasteel in het dorp hebben gestaan en later verplaatst zijn naar de weg naar Geesteren. Momenteel ondergaat het huis een ingrijpende verbouwing. Om de burcht Eschede en de kapel heeft zich bij de es het dorp Tubbergen ontwikkeld.

Een ander adellijk goed is Herinckhave, een bezitting van het geslacht van Vlederingen, welke naam voortleeft in Fleringen. In 1394 werd Herman Grubbe door de bisschop met het goed beleend, dat naar zijn geslacht ook wel het Grobbehoes heet. Later in 1723, kwam Herinckhave door huwelijk van de laatste erfdochter met Frederik Christiaan von Bönninghausen, Kapitein in Munsterse dienst, in het bezit van laatstgenoemd geslacht, dat ook thans nog eigenaar is.

Motel Gleunige Tuffeln - JAN KOLSTE - Enschedesestraat 205, Hengelo (O.)

Coöp. Boerenleenbank
DELLEN

Alle Bankzaken
SPOORSTRAAT 9 - TEL. 05407-437

Boerenboend in Boorn

Vanof 1896

De boeren van Hettum, Hassel, Zeendern
[en Boorn
Bint a 60 jaar naor 'n Boend hen egaon.
Ook dee van Buur'n, Gammelke en Aozel
Tot an de wiedlächtigste oet Saosel.
Waarom z'oot Boorn 't voor én 'n kuunst-
[mest haalt?
Umdat eer 'n BOEND zo good bevaalt!!

Spaar bij de

BOERENLEENBANK
Haaksbergen

Kassier

H. H. Rouwenhorst

Wiej helpt met an de
bleui en veuroetgang
van **MARKEL**
met wiede umgeffing

- Coöp. Boerenleenbank en
- Coöp. Landbouwvereniging

Makelaarskantoor

ROTTINK N.V.

Deldenerstraat 36-38, Telefoon 3041, Hengelo (O.)
VASTE GOEDEREN ♦ ASSURANTIËN ♦ HYPOTHEKEN

Spaar mee bij de Boerenleenbank

Boerenleenbank
Oldenzaal

de spaarbank voor iedereen
3-3³/₄ procent over al Uw
SPAARTEGOED
Telefoon 2580 — Giro 892439

Boerenleenbank

ROSSUM

verzorgt
alle
bankzaken

Telefoon: 05411/210

't Allerrijnste product

COÖP. ZUIVELFABRIEK
EN MELKINRICHTING
„BORNE”

Voor Melk, Melkpoeder, Boter en Kaas:

Coöp. Zuivelfabriek
„VOLHARDING”
DENEKAMP

BOERENLEENBANK

Weerselo

Verzorgt al uw bankzaken. Hoogste spaarrente.

BOERENLEENBANK

Lattrop

Spaarbank — Alle Bankzaken

BOERENLEENBANK

Wegdam

Voor alle bankzaken, Voorschotten,
Credieten en lopend rekeningverkeer.

BOERENLEENBANK
DEURNINGEN

- Direkt opvraagbaar spaargeld
- Deposito spaargeld

SPAREN | Boerenleenbank

BIJ | te
DE | **Ootmarsum**

Coöp. Aan- en Verkoopvereniging
NOTTER-ZUNA en RIJSSSEN

Tel. 05480-2268 - Giro 837983
Het adres voor hooi en stroo

BOERENLEENBANK

Bornerbroek

- De SPAARBANK
- verder alle BANKZAKEN

Boerenleenbank

Denekamp

de spaarbank
voor het platteland

BOERENLEENBANK

Saasveld

Hoogste spaarrente, Voordelige voorschot- en
credietleningen. Verzorgt al Uw Bankzaken.

BOERENLEENBANK

De Lutte - Overdinkel
VERZORGT ALLE BANKZAKEN
Tel. 05415-259 Tel. 05423-685

ALMAN is 't hier met ees
vuur goo botter en goo kees
Coöperatieve Zuivelfabriek
Concordia-Bornerbroek

Coöp. Boerenleenbank
„LOSSER”

Hoge rente voor al Uw ingelegde spaar-
gelden. Lage hyp.- en voorschot-rente

Hoogste rente over Uw spaartegoed

- VAN «HOES» TOT «HUIS» HENGELO -

(I.)

Waar en wanneer de naam Hengel of Hengelo voor het eerst werd genoemd, weet niemand ons te vertellen.

Natuurlijk zijn er allerlei theorieën over het ontstaan van het dorp en de naam.

Leven en werken van de Vriezenveense „Rusluie”

Op donderdag 14 maart j.l. hield de conservator van de Oudheidkamer Vriezenveen, de heer J. Hosmar, in het Rijksmuseum Twente voor leden van de Oudheidkamer Twente een lezing met lichtbeelden over het onderwerp „Leven en werken van de Vriezenveense Rusluie”.

Het Almervene, zoals Vriezenveen vroeger heette en dat zich - nu zes eeuwen geleden noordwaarts van Almelo uitstreckte, grenzend aan de wildernis Sibculo waar omstreeks 1405 het klooster van die naam werd gesticht, was in die tijd haast een ondoordringbaar gebied. Voordat de eerste uit West en Oost-Friesland afkomstige kolonisten in het begin van de 14e eeuw zich hier vestigden, had er waarschijnlijk geen mens een stap gezet, aldus de heer Hosmar. „Een land, dat nimmer kruid noch wortel had geschoten”, zoals de Vriezenveense dichter J. Kruys het zegt, moesten de kolonisten met schop en spa ontginnen. Het was het nageslacht van dit ondernemende volk dat aan de boorden van de Nieuwa hun handelshuizen oprichtte en dat zich gedurende twee eeuwen in het czaristische Rusland wist te handhaven. De oorzaak van dit trekken was bij velen toch wel het armoedige bestaan dat men had op de moerassige grond van Vriezenveen. Een bijzondere voorliefde hadden de Vriezenveense kooplieden voor Oost-Friesland, Oldenburg en de Duitse kust der Oostzee. Bij hun zwerftochten kwamen ze ook in de centra van de oude Hanzehandel: Bergen in Noorwegen, Kopenhagen evenals Koerland zag men dikwijls op hun reisprogramma staan. Andere Vriezenveners togen naar Zwitserland, Italië, Portugal en zelfs ging men naar Spanje en de Canarische eilanden. Maar vooral de Vriezenveense handel in Rusland, in de 18 eeuw het land der belofte (had de geniale tsaar Peter de Grote het Russische isolement niet doelbewust verbroken en al zijn krachten ingespannen om zijn land in contact te brengen met de West-europese beschaving?) neemt in Vriezenveen's historie een belangrijke en eervolle plaats in. (In de Twentse Post van april '62 hebben wij dit onderdeel van de Vriezenveense historie reeds nader belicht; Red.)

Uit de interessante lezing van de heer Hosmar bleek weer eens welk een dankbaar onderwerp de Oudheidkamer Vriezenveen heeft in de geschiedenis van de Rusluie. Een geschiedenis, welke een wetenschappelijk onderzoek van het beschikbaar materiaal stellig rechtvaardigt.

De meest voor de hand liggende theorie is wel die waarbij wordt verondersteld, dat het met Hengelo is gegaan als met vele andere plaatsen in ons land, n.l. dat op of bij de plaats, waar het Huis to Hengel stond, eertijds een boerenhof is geweest, waarop de „hofmeier” woonde.

Dat was in de tijd van de grote Karel. Deze stond toe, dat de hof werd versterkt door hem met palli-saden te omringen.

Binnen deze afrastering vond men behalve het huis zelf, de z.g. „kotters”, of zoals ze in Twente tot op de huidige dag heten: „wunners” of, in het Nederlands, woners.

Aardig is het, dat we in het Twents ook nu nog een woord hebben, dat uit die dagen stamt, n.l. „belmeundig”, hetgeen betekent: haveloos, verwaarloosd, en in de markeboeken gewoonlijk op „n kotterspilken” of een boerderij betrekking heeft.

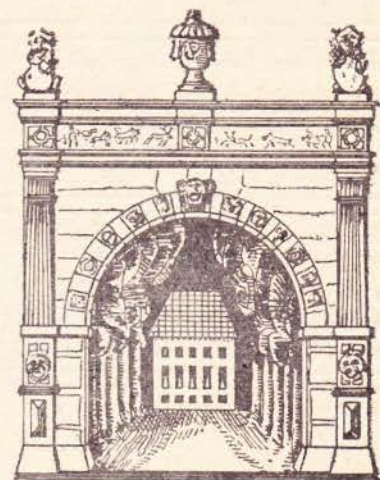
Als een „wunner” zijn boeltje niet goed onderhield, dan werd hij „belmeundig” verklaard, d.w.z. hij werd uit zijn bedoening verdreven.

Later, toen Karel de Grote gestorven was, kregen zijn vroegere leenmannen, of juist gezegd hun opvolgers, steeds meer macht.

Het is waarschijnlijk dat ook de

De schrijver van het systematisch overzicht van Hengelo's historie, waarvan hierbij de eerste aflevering gaat, de heer J. Wilmink, geniet ook als dialect-schrijver bekendheid.

‘T GEWEZEN-HUIS-TE-HENGEL- MET-POORT.

hofmeyer van de „Hof to Hengel” aldus tot macht gekomen is.

Gunstig gelegen aan de samenloop van enige beken, omringd door welige akkers en uitgestrekte wouden, moet de Hof aan de heren van Hengelo alsmede aan de boeren uit de marke Woolde die zich hier in tijden van gevaar verschansten om hun eigen leven alsdat van hun heer te beschermen, een voor die tijd grote veiligheid geboden hebben.

J. WILMINK

POST voor de TWENTSE POST

(In deze rubriek worden alleen brieven opgenomen die verband houden met of betrekking hebben op de inhoud van de „Twentse Post”. De redactie behoudt zich het recht voor, brieven eventueel in te korten en/of van commentaar te voorzien)

Mijne Heren,

Onder de foto op pag. 2 van het februari-nummer (artikel: In Memoriam Jan Jans) staat vermeld: H. ten Cate E.zn. Dit moet echter zijn: E. ten Cate H.E.zn.

Zou de Redactie dit in een volgend nummer willen verbeteren.

U bij voorbaat dankend voor de te nemen moeite, verblijf ik,

Hoogachtend,

Mevr. B. de Jonge-Renshof

Arnhem,

Gabrielstr. 69-1

Rijssen

DE GLIMLACH
VAN
TWENTE

* Een typisch landstadje temidden van de bossen
* Een ideaal oord voor een rustige vakantie
INLICHTINGEN VVV RIJSSSEN TEL. 2303

Hengelo

Empo-Humber-Vestingrijwielen
Rijwielhandel en Reparatieinrichting

v. Merkstein

Tuindörpstr. 18-20, HENGELO

Blaas eens
uit...
ga naar
de kapper

**Gerrit
Wieffer**

Alle parfumerie art. Leeuwerikstr. 11

**Haarden en
Kachels**

Aanknoet
"OLDSCHAALS BEDRIJF VAN"
HENGELO

Gereedschappen, IJzerwaren, Huish. art.

BLOEMENMAGAZIJN

K. Hunia & Zn.

Tuindörpstraat 38 — Brinkstraat 1a

Speciale bakkerij

TH. J. TE KAATH

Heerlijke Koek, Banket en Gebak
▲ Krabbenbosplein 12
▲ Oude Postweg 8
▲ Schumannstr 18

MORSINK
SOLA SPECIAALZAAK

Weemenstraat en Kötmanweg - Hengelo

BOERENLEENBANK
Hengelo (O.)

verzorgt alle bankzaken
Parallelweg L.S. Telefoon 7366

N.V.
out-
bewerking
ENGELO

Interieurspecialisten

Chopinstraat 11 — Tel. 3798
Econ. Dir. J. M. Prinsen
Chopinstraat 12 — Tel. 3798

PORTJE

Deldenerstraat 8
Hengelo (O.)

DAMES-, HEREN-,
KINDER-PYAMA'S
EN -ONDERGOED,
SCHORTEN, ENZ.
Altijd goedkoop

W.W.W.

ZIEKENFONDS- EN NEZIFO-LEDEN
20 proc. korting

Bult's Slagerij

VOOR VLEES
EN VLEESWAREN
WEEMENSTR. 12, TEL. 2752

H. J. Krakkers
AANNEMERSBEDRIJF
Tel. Hengelo 2964

Nieuwbouw, Onderhoud- en Betonwerken

de **Bokdams**
voor
DANSLES
Drienerstraat 97

N. V. Garage DESTER

Off. Gen. Motors Dealer
Vauxhall Bedford Pontiac
Modern doorsmeerstation
Enschedeesestraat 130-140, Hengelo

Bonneterie SPECIAAL-
ZAAK:

Blouses - Rokken - Vesten

Molenstr. 5, Tel. 7382, Hengelo

VERSTEEG's vearve

veur hoes en earve

Molenstraat 20
Hengelo (O.) — Tel. 2207

Automobilbedrijf

ERNÉ FIAT
Delden.str 42
Tel. 2120

vanaf:
f 3799

500

● MEUBELEN
● TAPIJTEN
● BEDDEN

Van Dijk voor de moderne
woninginrichting!
MARKTSTR. 15

Wagenaar
Brinkstraat
Hengelo
NET HUIS VOOR EXCLUSIEVE DAMESKLEDING

de vraoge, dee nich meulik bleek

In ne klasse har de meister
Ne hele meulike vraoge 'daon.
„Wat lust alle keender geerne?”
't Antwoord mos op 'n breekfen staon.
Alle breekkes wadden zo binnen.
Wee'j wat doo de meister las?
Met grote letters stun te lèzen
dat dat lekkere „Yoghurt” was.

MELKINRICHTING

YOGHURT: fris, voedzaam, gezond.
Gecombineerd met vruchten as „toe-tje” nich te
evenaren. YOGHURT wodt ow in hoese brach
deur ow melkventer.

ENSCHEDÉ

Biej 's leavens wit en 's leavens zwat
sprek aait 'n bleumke nög tot 't hart

BLOEMEN-
MAGAZIJN «*Corona*»

HENGLOSESTRAAT 156 - TELEFOON 3238

A. v. d. Leest Radio
Enschede Televisie

Radio onderdelen - Electrotechnische artikelen
Erkend reparateur en installateur
OLDENZAALSESTRAAT 39 - TEL. 10688

PARAPLU-HUIS

D. Luckriede

Hengelosestr. 129

Machinefabriek
ARENS & Zn

► tandwielen,
Perikweg 52

voor goeie schoenen
bekend

Heng.str. 16 - Oldenz.str. 93 - v. Loanshof 5

Ook Uw
adres *H. Zwier*

DAMES KAPSALON

Lipperkerkstr. 129 - Tel. 8159

alle boeken over
TWENTE

Van den Broek en Adolfs

Gronausestraat 5

Uit
voor-
raad
lever-
baar: BETONTEGELS, BETON-
SCHUTTINGEN, BETON-
PUTROOSTERS ENZ.

Bimsbetondakplaten, Keerwanden

Fa. J. H. Schuurink Binnenhaven 116
Telefoon: 3009

SALON *Neurink*

v.h. H. J. v. d. VEER

Dames-salon en Parfumerie

Haaksbergerstraat • Enschede • Tel. 2876

Speciaal adres veur oew kleere

Haverstr. 23
ENSCHEDÉ

Nieuwstr. 22
HENGELO

Laat Kuyper U
de das omdoen
Laat Kuyper U
be,,hoeden"

Oldenzaalsestraat 34

Een BRIL, die werkelijk prettig zit
is gemaakt door

Remmelt Pit

Kalanderstraat 24-26 Enschede

Gramfoonplaten Pick-Ups

SPECIAALZAAK Nieuwstr. 87 Tel.
3909 Hengelo O.
RADIOKO C. F. Klaarstr. 28
Tel. 4869 Enschede.

Fa. H. Kraaijenbrink

Hengelosestr. 33 - Tel. 5751

RADIO EN TELEVISIE

Electriciteit op elk gebied

ZAODHAANDEL

Dalenoord

'n oold Tukkers-adres
Oldenzaalsestraat 35

FA. H. v. d. BERG

OLDENZAALSESTRAAT 65 - TEL. 2543
Steunzolen volgens gipsmodel, Elast.
kousen, Kunstledematen, Orthop. cor-
setten, Beugels, Buikgordels, Staalwaren

Coöp. Melkinrichting
LONNEKER-
producten zijn beter!

TELEVISIE
*
HOOR
APPARATEN
*
RADIO

Blijvende service!

Jan LANGKAMP
LANGESTR. 52 TEL. 4695 ENSCHEDÉ.

oostvogel
sinds
1785

ENSCHEDÉ

Haverstraat 1 - Hengelosestr. 9

Het bekende adres voor het
leveren van alle bekende merken
gazon- en motormaaiers

(ABNER, BRILL, FOLBATE, HUSQVARNA)

Fijn-
slijperij **H. v. d. Meer en zn**
BLEEKERSTR. 18 - ENSCHEDÉ

ADOLFS & PENNINK

de boekhandel t.o. 't postkantoor

studieboeken
pocketbooks - romans

Voor
medaille,
krans, tak
of beker: bij ons slaagt u zeker
Ripperdastraat 2a, Enschede

advertenties bekijken is bijna net zo gezellig als winkelen

FORMELTA

de ideale koffiemelk

Verkrijgbaar in flessen van 230 en 400 gram

Verkoopkantoor „MULTIFARM“ Boekelo

N.V. Aanneming-Mij. vh.

H. W. TE PAS

Enschede

Burgerlijke en Utiliteitsbouw
Gewapend Betonbouw
Grond- Water- en Wegenbouw

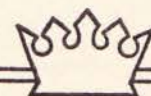
Linoleum Atopic Colorite
Colovinyl Vredestein Rubber
VLOEREN

Rubber- linoleum trapbekleding
VLOERENBEDRIJF

F. Boerkamp

Telgenflat (1e Etage) Tel. 4064
Berfloweg 8 - Telefoon 2181
en Klein Driene Hengelo (O.)

**GOED HUISHOUDEN
MET
JORZOLINO
HUISHOUDGOED**

**KONINKLIJKE TEXTIELFABRIEKEN
JORDAAN - TER WEEME N.V.
HAAKSBERGEN**

Automobielfabriek

**Van Laar
en
Feijten**

Enschedesestraat 127 - Tel. 3983 - Hengelo

SIMCA

DAF

Tukkers... mag ik effen 't woord?
Smiet oew geeld nich aover boord
Tukkers... a'k oe raon mag... spoort!
Gao'j door almaal met akkoord?

Breng dan

oew geeld

neor de

Nutsspaarbaank

Now 3 1/2 pct rente

NUTSSPAORBAANK

Drienerstraote 43 - HENGEL

N.V. Automobielfabriek

BLEEKER

● OPEL

● CHEVROLET

● OLDSMOBILE

TELEFOON 2623-4500 HENGEL

Oonz' naober vreug: waar hes dat 'kof
dee mooie kleer' van zükke stof.
Den pasvorm is óók heelmaal óf!
Zu'k spul hef bloos nog Bischoff.

**Bischoff
Hengelo**

Henny J. v. Egteren

C.F. Klaarstr. 18a - Tel. 2365 - Enschede

Lid van de Selectiegroep van
Nederlandse Dameskappers

Gedipl. Dames- en Herenkapper
Manicure - Pedicure
Schoonheidsspecialist
Medisch gedipl. Haarkundige

Erica-Service

Doe het zelf en maak van
Uw tuin een LUSTHOF.

Kosteloos maakt ERICA voor
U een grondplan.

Vraagt inlichtingen:

ERICA-siertuincentrum

BORNE, direct achter 't station.
De mooiste kwekerijen in Twente

N.S.U.

— Quickly —
reeds vanaf f 485.—.

Importeur: TAMI N.V. Delden

VéGé

voor U levensmiddelen

guller met zegels.. guller met guldens

Op VéGé-artikelen steeds

10 0/0 kort. in geldzegels

AUTOMOBIELBEDRIJF

W. Noordegraaf

Oldenzeelsestr. 19 - Tel. 4444 - Hengelo (O.)
off. FORD dealer

HET SPEELGOEDPALEIS

Teutelink

Enschedesestr. 22, Hengelo

**Coop. „De Landbouw“ W.A.
GOOR**

Het adres voor:

Mengvoeders onder C.L.O.-
contrôle, Meststoffen, Brand-
stoffen, Bestrijdingsmiddelen,
Kruidenierswaren, Landbouw-
werkzaamheden enz.

